

Nuorisotutkimusta syrjästä

Keskustelu Päivi Armilan kanssa

Anni Rannikko

Tapaan nuorisotutkija Päivi Armilan hänen kotonaan Enossa, missä hän asuu yli satavuotiaassa punaisessa ratavartijan tuvassa kolmen koiransa kanssa. Sosiologian yliopistonlehtorina Itä-Suomen yliopistossa työskentelevä tuottelias tutkija on opettanut nuorisotutkimuksen kursseja 1990-luvulta lähtien, ohjannut kannustavalla ja tiukan sosiologisella otteella nuorisotutkimuksellisia väitöskirjoja ja osallistunut aktiivisesti nuoria ja nuoruutta koskeviin yhteiskuntapoliittisiin keskusteluihin ja kansalaistoimintaan. Armila on jäänyt eläkkeelle vuoden 2023 lopussa. Hänen oma polkunsa tutkijana on tiiviisti yhteydessä Joensuussa tehtävään nuorisotutkimukseen, joten on aika pyytää häntä kertamaan nuorisotutkimuksen historiaa Joensuussa.

Päivi Armila kutsuttiin Nuorisotutkimusseuran kunniajäseneksi Nuorisotutkimuspäivillä 8.11.2023.

Nuorisotutkimuksen juuret silloisessa Joensuun yliopistossa yltyvät aivan 1990-luvun alkuun, jolloin nykyään Oulun yliopiston sosiologian professorina toimiva Vesa Puuronen alkoi pitää nuorisotutkimuksen kursseja osana sosiologian opetusta. Heti Puurosen kurssien alettua myös kasvatustieteen opiskelija Päivi Armila ryhtyi opiskelemaan nuorisotutkimusta osana sosiologian sivuaineopintojaan. Hän muistaa, että nuorisotutkimuksen kurssit olivat innostavia ja erilaisia kuin muut opinnot. Siksi hän lopulta päätyi myös Puurosen graduryhmään, josta syntyi heti useampia nuorisotutkimuksellisia graduja.

Vaikka nuorisotutkimus rantautui Joensuun yliopistoon sosiologian oppiaineen kautta, samaan aikaan myös kasvatustieteissä oli nuoriin ja nuoruuteen liittyvää tutkimusta. Pian kasvatustieteilijöiden ja psykologien kanssa perustettiin yhteinen nuorisotutkimuksen approbatur. Kokonaisuus oli lähtökohdiltaan monitieteinen ja kaikki kolme oppiainetta tarjosivat siihen opetusta. Aluksi koordinointi ja suurin osa opetuksesta oli sosiologian oppiaineen vastuulla. Kun Joensuun ja Kuopion yliopistot yhdistyivät Itä-Suomen yliopistoksi 2010-luvun alussa, saivat opiskelijat muutaman vuoden ajan suorittaa nuorisotutkimuksen opintoja myös valtakunnallisessa nuorisotutkimuksen yliopistoverkosto YUNETissa.

Toinen joensuulaisen nuorisotutkimuksen perustavanlaatuisen säie kiinnittyy kasvatussosiologiaan. Kasvatussosiologia oli omana pääaineenaan kasvatustieteissä.

– Olen ensimmäinen, joka on valmistunut maisteriksi kasvatussosiologiasta. Se oli kasvatustieteen maisterin tutkinto, mutta käytännössä opiskeltiin sosiologiaa. Vaihdoin pääaineen sosiologiaan sitten lisensiaattivaiheessa. Nykyään kasvatussosiologiasta ei enää voi valmistua, Armila kertoo.

Myös nuorisotutkimuksen sivuaine on lakkautettu.

– Kasvatussosiologia on nuorisotutkimuksellisesti pääaineena aivan loistava. Nuoret ihmiset ovat kasvavia ihmisiä. Heidän yhteiskunnallinen paikkansa on kasvava – kasvatettava, koulutettava – ja sitä kasvatussosiologia tutkii, Armila pohtii.

Yhteiskuntatieteellisyys onkin hänen mukaansa joensuulaisen nuorisotutkimuksen erityispiirre. Joensuussa nuorisotutkimukseen liittyy vahva yhteiskuntatieteellinen katse, mikä Armilan mukaan myös osaltaan selittää joensuulaisten tutkijoiden tiivistä kytköstä Nuorisotutkimusverkostoon.

– Molemmista tehdään rakennekriittistä ja nuorten puolella olevaa tutkimusta, Armila sanoo.

Suhteet Nuorisotutkimusverkostoon ja -seuraan ovatkin aina olleet lämpimät ja tiiviit.

2000-luvun taitteessa erityistä oli myös nuorisotutkijoiden vahva kytkös kunnalliseen nuorisotyöhön, järjestövetoiseen työpajatoimintaan ja nuorisoalan koulutukseen. Tuohon aikaan sijoittui myös Puurosen johtama rasisminvastainen Exit-projekti, jossa tutkijat ja nuorisotyöntekijät tekivät tiivistä yhteistyötä. Heti Exit-projektin jälkeen Joensuusta alkoi valmistua myös nuorisotutkimuksellisia väitöskirjoja, joissa Armila oli ja on edelleen mukana ohjaajana.

Monipuolinen nuorisotutkija

Palataan vielä 1990-luvulle ja Päivi Armilan nuorisotutkijan uran alkuun. Armila kertoo, että hänen kiinnostuksensa nuorisotutkimusta kohtaan syntyi innostavan opetuksen lisäksi omien lasten ja heidän kavereiensa elämän seuraamisen kautta.

– Ei tarvinnut kaikkea kirjoista lukea, Armila naurahtaa.

Hän muistelee, että nuorisotutkijaksi kasvamisesta tuki myös se, että tuolloin oli tavalista, että myös opiskelijat pääsivät mukaan Nuorisotutkimusverkoston tapahtumiin ja seminaareihin.

Kun Armila valmistui kasvatustieteen maisteriksi, hän aloitti heti työt Vesa Puurosen sijaisena. Näin hän ikään kuin peri nuorisotutkimuksen opetuksen ja tutkimuksen Puuroselta.

– Minulla oli ensin sellainen huoliote, ”voi tätä maailmaa ja voi näitä nuori raukkoja” -tyyppinen näkökulma. Kun etenin sosiologian opinnoissa, aloin ajatella maailmaa vähän uudella tavalla ja pääsin eteenpäin siitä huolesta. Pikkuhiljaa opin irtautumaan siitä ja pääsemään kohti nykyisen emeritaprofessori Leena Kosken kouluttamaa sosiologin kätsetta. Leenan opissa oppi ajattelemaan itse, Armila muistelee.

Päivi Armila on tehnyt lähes kolmikymmenvuotisen uran nuorisotutkijana. Hän aloitti perhetutkimuksesta: gradun ja lisen-siaattityön hän teki uusperheiden nuorista. Väitöskirja käsitteli nuoria kaksoiskansalaisia. Väittelyn jälkeen hän ryhtyi useiden muiden joensuulaisten nuorisotutkijoiden tavoin tekemään rasismintutkimusta. Tutkimuksellinen kiinnostus liittyi rasismiin nousuun Joensuussa, mutta Armilan mukaan olennaisilta osin myös hänen nuoruuteensa, jota määrittivät esimerkiksi Nelson Mandela ja ”Make love, not war” -ajattelu. Kyse ei ollut pelkästään tutkimuksesta vaan myös rasisminvastaisesta kansalaisaktivismista. Armila tekikin pitkään

rasismiin, antirasismiin ja monikulttuurisiin nuoriin keskittyvää tutkimusta. Sittemmin hän on tutkinut myös muun muassa nuorisokulttuurista liikuntaa, vammaisten nuorten liikuntaa sekä digitalisaatiota nuoruuden kontekstissa.

Maalle muutettuaan Armila kiinnostui syrjäseudun nuorista. Syrjäseutua hän tutkii muun muassa Nuorisotutkimusverkoston koordinoimassa *Nuoret ajassa* -pitkittäistutkimuksessa.

– Nuoret ajassa on avannut minulle uudet empiiriset ovet nuorten elämään. Siinä huomaa, että nuoruus kimpoolee seinistä ja kertoo kiehtovalla tavalla tästä ajasta, Armila pohtii.

Päivi Armilalle nuorisotutkijana olemisessä on kyse ennen kaikkea elinvoimasta.

– Nuoret ovat merkityksellinen osa tätä yhteiskuntaa niin pitkään kuin maailma on olemassa. Ja nuoret ovat viriilimpiä kuin muut, hän miettii. Varsinaisia eläkesuunnitelmia Armila ei ole vielä tehnyt.

– Eläkkeellä aion varmaan tutkia, mutta tieteellistä testamenttia en suunnittele, hän lupaa.

***

Toimituksen huomio: Nuorisotutkimusseuran hallitus on nimennyt Päivi Armilan Nuoriso- ja lapsuudentutkimuksen tutkimuseettisen toimikunnan jäseneksi kaudelle 2024–2026, joten ihan laakereilleen hän ei jää lepäilemään.

Kunniajäsen ei himmaile

Petri Paju

Nuorisotutkimusseuran hallitus on kutsunut yhdistyksen kunniajäseneksi YTT, yliopistonlehtori Päivi Armilan. Kunniajäsenyyden julkisti yhdistyksen puheenjohtaja Petri Paju Nuorisotutkimuspäivillä 2023. Nuorisotutkimuslehden toimituksen pyynnöstä hän kirjoitti jälkikäteen muistinvaraisesti julkistamispuheensa lehdessä julkaistavaksi.

” Arviolta vuonna 1997 eräs henkilö vinkkasi minulle Nuorisotutkimusseuran julistaneen haettavaksi tutkimusapurahoja. Tämä tapahtui silloisen Joensuun yliopiston kampuksella. Vuonna 2023 lokakuun viimeisenä päivänä sain hallituksen puheenjohtajana napauttaa pöytään tuon vinkkaajan kunniajäsenyyden nuorisotutkimusseurassa. Kyseinen henkilö on Päivi Armila.

Pojat kolmessa polvessa järkyttyivät

Tieto Päivin lähestyvästä eläköitymisestä otettiin järkytyksellä vastaan Nuorisotutkimusseuran hallituksessa, semminkin kun kukaan ei muistanut ikääntyneensä viime aikoina. Tar kastuslaskennassa kuitenkin todettiin, että Päivin oppilaita, kanssatutkijoita ja muuten vaan maailman kanssaihmettelijöitä on maailmalla useassa eri sukupolvessa. Ja suuri osa heistä toimii nuorisotutkimuksen parissa tai ainakin liepeillä. Ehkä tämä eläköityminen voi sittenkin pitää paikkansa ja olla tästä maailmasta.

Päivin vaikutus nuorisotutkimukseen onkin ehkä parasta esittää näin, kollegoiden ja oppilaiden kautta, näin sen koko laajuus tulee näkyviin. Meitä on tosiaan monessa polvessa.

Kunniajäsenyys ei ole himmailujäsenyys

Lyhyesti ja ytimekkäästi seuran hallitus korostaa, että tunnustus ei ole vihje jäädä lepäämään laakereilleen, päinvastoin. Eräs toinen kunniajäsen, joka muuten tarkasti lisurisi, kertoi eläkeläisen elämän olevan todella kiireistä. Nuorisotutkimusseura toivoo olevansa osa tulevia kiireitäsi, Päivi.

Nuorisotutkimuksessa kaksitahtisen on tuoksuttava

Päivin tutkimusaiheita ovat olleet perheet, etnisyys, liikunta ja moni muu. Mainittujen lisäksi Päivi on käytännössä luonut ja kannatellut kokonaista tutkimushaaraa; syrjäseutujen nuorten tutkimusta. Juhani Koskelan sanoin: Päivi on omin käsin kylmään korpeen raivannut perinteen, joka nyt elää ja voi hyvin. Ja sen takia nuorisotutkimuksessa kaksitahtinen tuoksuu sen verran kuin on hyvä tuoksua (suurin osa mopojen moottoreista on kaksitahtisia, pois lukien Honda Monkey. Kaksitahtibensaasekoitetaan voiteluaine ja siksi sen tuoksu on tunnustettava, tämä on juhlapuheissa harvinainen alaviite).

Tätä tutkimushaaraa tarvitaan, jotta emme

näkisi vain sitä, mitä olemme harjoitetut näkemään ja jotta kuva nuorisosta ei olisi niin yksipuolinen.

Akateemisia perinteitä soveltaen

Päivin tutkimus- ja opetusansioista on helppo löytää tietoa, jos ei nämä eivät vielä ole tuttuja. Niiden listaamisen sijaan haluan nostaa esiin tarkan muistikuvan vuosien takaa. Tätä ei ehkä Päivi muista itsekään, tapaus liittyy Päivin väitöstilaisuuteen. Muistikuvat tarkastettavasta kirjasta ja tilaisuudesta ovat haalistuneet, paitsi pieni hetki tilaisuuden lopussa. Siinä kohtaa, kun kustos julisti tilaisuuden päättyneeksi, Päivi tuuletti villisti. Siis tuuletti siinä merkityksessä kuin urheilussa tuuletetaan maalin tai muun onnistuneen suorituksen jälkeen. Ei nyt lähdetä ylitul-

kitsemaan asioita, mutta tässä saattaa, siis saattaa, olla hyvä vertauskuva Päivin tavalle olla akateemisen yhteisön jäsen. Päivi toimii niin kuin yliopistossa toimitaan, mutta jättää pienen puumerkkinsä perinteeseen silloin kun voi. Tämä voi selittää oppilaiden ja kollegoiksi tunnustautuvien suurta määrääkin.

Otsikointi on tärkeää

Tässäkin kirjoituksessa on otsikko melkein joka toisella rivillä. Olen valmis luovuttamaan Päiville tittelin ”Otsikoija kautta aikain”. Perusteeksi kelpaavia otsikoita voisi löytää useitakin, mutta yksi on tehnyt suurimman vaikutuksen. Se on liikuntatieteen puolelta ja kuuluu: Tanssii mummojen kanssa. Se on paitsi naseva, myös erittäin hyvin artikkelin sisältöä vastaava. Tulokoon kunniajäsenyyden sivutuotteena vielä tämä tunnustus otsikoinnistakin.